

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV S62316133
IBAN 566 6100 0001 8522551

KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Datum: 16. 02. 2022

POROČILO O DELU KVG N V LETU 2021

OSNOVA PREDSTAVITEV

Komisija za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije (v nadaljevanju KVG N PZS) usklajuje in pospešuje dejavnosti planinske organizacije na področju varovanja gorske narave.

IO KVG N PZS pripravlja strokovna mnenja in predloge rešitev ter jih posreduje pristojnim organom PZS.

ZAMRZNITEV DEJAVNOSTI ZARADI EPIDEMIJE KORONAVIRUSNE BOLEZNI

Tudi v letu 2021 je morala KVG N PZS je zaradi epidemije koronavirusne bolezni odpovedati ali zamrzniti številne aktivnosti oziroma jih izvesti v prilagojeni obliki. Občni zbor smo izvedli na daljavo. Seje IO smo izvedli po spletni povezavi. Opustiti smo morali skupna strokovna srečanja.

TEMELJNE USMERITVE DELA V LETU 2021

KVG N je v letu 2021 aktivnosti usmerjala v:

- izobraževanje in usposabljanje strokovnega kadra, seveda v prilagojeni obliki;
- promocijo varstva gorske narave med planinsko in širšo javnostjo, zlasti mladino;
- ažurno in kritično spremljanje stanja in posegov v gorsko okolje in naravo ter informiranje organov PZS ter javnosti o nedovoljenih posegih in aktivnostih;
- pripravo strokovnih stališč do načrtovanja različnih dejavnosti in prostorskih posegov v gorsko naravo in okolje nasploh;
- konsolidacijo organiziranosti in delovanja varstva gorske narave v PZS.

Tečajniki 2021 na Planini nad Vrhniko

Foto: Miran Ritonja

SESTAVA IN DEJAVNOST KVG N V LETU 2021

Na dan 31.12.2021 je imelo od skupaj 291 v PZS včlanjenih društev odsek za varstvo gorske narave 113 planinskih društev (39 % od vseh).

To je glede na perečo problematiko ogrožanja gorske narave zelo malo. Zlasti skrbi, da svojega odseka VGN nimajo številna velika društva in društva.

Preglednica: **Strokovni kadri (stanje na dan 31. 12. 2021)**

Naziv	Vseh izdanih značk	Skupno število aktivnih	Število z licenco	Število pripravnikov
varuh gorske narave	372	325	227	2
gorski stražar	--	~ 665	--	

Pripravili smo podrobno analizo stanja odsekov za varstvo gorske narave, varuhov gorske narave in gorskih stražarjih po posameznih meddruštvenih odborih in skupno za PZS.

Preglednica: Stanje varstva gorske narave 2021 po MDO PD

PZS KVG N

Preglednica: Varstvo gorske narave 2021 v PZS po MDO PD

8.1.2022

Vir: Statistični podatki PZS, (članstvo PD in v PD za leto 2020), za gorske stražarje poročila Odborov VGN MDO PD (2021)

1	2	5	7	8 5 + 7	9 8:2	10	11	12	13	14 13:12	15	16 15:8
MDO PD:	skupaj vseh varuhov	število varuhov z licenco	število varuhov letnika 2021	skupaj varuhi z licenco 2021	delež vseh varuhov z licenco	število gorskih stražarjev	število vseh društev (2020)	število planinskih društev (za odsek)	število društev z odsekom VGN	delež PD z odsekom VGN	število članov v društvi (2020)	število članov PD na varuha z licenco
Dolenjske in Bk	40	15	9	24	60%	378	12	11	11	100%	2.897	121
Gorenjske	63	22	10	32	51%	35	32	25	15	60%	8.965	280
Kamn.-Bistr.	17	10	0	10	59%	0	9	8	5	63%	3.073	307
Koroške	13	13	0	13	100%	70	18	12	10	83%	2.461	189
Ljubljane	45	23	6	29	64%	44	44	34	14	41%	8.864	306
Notranjske	17	5	0	5	29%	1	16	13	6	46%	2.185	437
Podravja	51	30	7	37	73%	59	37	34	16	47%	6.542	177
Pomurja	1	0	0	0	0%	0	7	7	0	0%	2.495	*
Posočja	29	15	3	18	62%	2	17	12	7	58%	3.243	180
Primorske	15	6	2	8	53%	5	10	9	2	22%	2.315	289
Savinjski	54	36	5	41	76%	66	55	49	20	41%	9.645	235
Zasavja	21	8	1	9	43%	5	14	13	7	54%	2.403	267
brez MDO, tujina	1	1		1	100%		20			*	3.231	3.231
SKUPAJ	367	184	43	227	62%	665	291	227	113	50%	58.319	257
	372 5	število izdanih "značk" razlika				892 skupaj aktivni varuhi in stražarji		78%		št / dr	200	

Registriran odsek VGN ima le 113 društev, to je 39 % vseh. Če izločimo »neplaninska« društva, je ta delež 50 %, kar je še vedno zaskrbljujoče malo.

Žal so pod povprečjem MDO z velikim obsegom članstva, to sta predvsem MDO Ljubljane in Savinjski MDO, stanje je slabo tudi v Notranjskem in zlasti Primorskem ter Pomurskem MDO PD. V zadnjih dveh naštetih ne delujeta niti odbora VGN.

Varuhov z licenco je 227, od tega je 43 novih (letošnjih), letos je licenco obnovilo 50 varuhov. Vsako leto je več varuhov brez obnovljene licence, nekaj zaradi starosti, nekaj tudi zaradi nezainteresiranosti za nadaljnje delo.

Gorski stražarji so v povprečju starejših generacij, le v MDO Dolenjske in Bele krajine uspevajo z rednimi praktično vsakoletnimi tečaji in s projektom mladi gorski stražar.

Preglednica: **Sestava IO KVG N VGN, 31.12.2021**

Načelnik	Člani IO	Seje IO
Marijan Denša, PD Nazarje	Irena Bertoncelej, PD Ljubljana-Matica (od 2021) Nataša Burgar Gabrovec, PD Iskra Kranj (od 2020) Sabina Francek Ivovič, OPD Koper, namestnica vodje Danijela Jakomini, PD Skalca Hoče-Slivnica Olga Kržan, PD Brežice Miran Ritonja, PD Ptuj (od 2020) Jure Tičar, PD Ljubno (od 2020) Franka Zega, PD Nova Gorica	4. dopisna seja (24. 02.) 10.seja (09. 03.) - po spletu 11. seja (14. 04.) - po spletu razširjena 12. seja (30. 09.) - po spletu 13. seja (28.10.) - po spletu razširjena

V letu 2021 je odstopil član in nekdanji načelnik Janez Bizjak. Zamenjala ga je Irena Bertoncelej.

Izvedli smo pet sej, od tega eno dopisno in dve razširjeni. Skupine so svoje delo usklajevale predvsem po elektronski pošti.

Zbor odsekov za varstvo gorske narave KVG N

Izvedli smo ga preko spleta, v obdobju od 27. marca do 2. aprila 2021. Udeležilo se ga je 54 predstavnikov odsekov od takratnih 112. Veljavno je glasovalo 52 predstavnikov odsekov ali 46 %.

Pred zborom odsekov smo 22. marca izvedli spletno srečanje načelnikov odsekov varstva gorske narave, na njem smo predstavili poročilo in program dela.

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE STROKOVNIH KADROV

Izobraževanje in usposabljanje varuhov gorske narave (VGN) v okviru dejavnosti IO KVG N

Zaradi omejitvenih ukrepov smo **tečaj za varuhe gorske narave** v letu 2021 izvedli preko spletne platforme zoom v šestih delih. Le en dan je bil terenski, v Vratih, 5. junija. Zaradi spletnih predavanj se je tečaja lahko udeležilo več udeležencev, kot bi se ga na dosednji »klasičen« način, tako smo delno nadomestili izpad tečaja leta 2020.

Tečaja se je udeležilo 49 kandidatov iz 7 območnih odborov VGN od 12-tih. V roku je vse pogoje za naziv varuha gorske narave izpolnilo 43 kandidatov. Skupaj so izdelali 16 seminarских nalog na temo varstva gorske narave, saj je bil poudarek na skupinskih nalogah.

Predavatelji na tečaju so izbrani strokovnjaki na svojem področju. Prevzemajo tudi mentorstvo pri izdelavi seminarских nalog. Vodja izobraževanja je dr. Irena Mrak, vodja tečaja Sabina Francek Ivovič.

Tudi **licenčno izobraževanje** smo izvedli preko spleta. Udeležilo se ga je 50 varuhov, ki so s tem obnovili licenco. Letos smo ob obeleževanju Mednarodnega leta jam in krasi obravnavali interpretacijo in varovanje geoloških naravnih vrednot, zlasti jam.

Preglednica: Izvedena usposabljanja: 18. tečaj za VGN in licenčni tečaj 2021 za VGN

Naziv usposabljanja	Termin in lokacija	Štev. udeležencev	Štev. uspešnih	Vodja tečaja Predavatelji
Licenčni seminar za VGN	12. marec	50	50	Glej zgoraj
Tečaj za VGN	Po spletu in Vrata	49	43	
Predstavitev seminarских nalog		Odpadlo, preneseno na spletne predstavitve v letu 2022		

Izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje v okviru dejavnosti odborov VGN MDO

V okviru načrtovane konsolidacije organiziranosti in delovanja varstva gorske narave v PZS dajemo vse večji poudarek delovanju odborov VGN pri MDO PD na področju izobraževanja, usposabljanja in ozaveščanja.

Ena od osnovnih dejavnosti odborov je izvajanje izobraževanja in usposabljanja za nove gorske stražarje. V letu 2021 so uspeli izvesti tečaj le v odboru Dolenjske in Bele krajine.

Kljub omejitvenim ukrepom so odbori v letu 2021 uspeli organizirati ali izvesti lepo število akcij, kot so naravovarstvene delavnice, akcije, izleti in predavanja, slednja po spletu. Večine teh akcij se udeležujejo tudi člani drugih MDO, ne samo tistega, ki akcijo organizira, kar pripomore k povezovanju in izmenjavi izkušenj. Navedene so samo najpomembnejše, torej »glavne« akcije odborov.

Preglednica: Izvedene naj-pomembnejše akcije Odborov VGN MDO PD v letu 2021

Odbor VGN	Aktivnost (namen, oblika, izvajalec, ...)	Št.	Datum	Opomba
Gorenjske	Ureditev Botaničnega vrtca na Velem polju		večkrat	Vodja Marija Zupanc
Podravja Koroške	Dan za Pohorje - srečanja za ustanovitev Regijskega parka Pohorje (z Naravo Pohorja)	55	29. 05.	137 vseh udeležencev
Dolenjske in Bk	Tečaj za GS	14	05.06.	
Savinjske	Cvetana Šavnic - Dan planincev	14	12.06.	
Ljubljane	NV izlet v Kamniško Bistrico	-	12.06.	
Notranjske	Srečanje VGN (s PD Vrhnika)	68	17.10.	Zaključek tečaja VGN

Opomba: preglednica je urejena po datumih.

IZOBRAŽEVANJE, INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE JAVNOSTI

Izobraževanje, informiranje in ozaveščanje planinske in druge javnosti oz. obiskovalcev gorskega sveta je pomembna naloga KVG N PZS. Naš cilj je opozoriti in pokazati celovitost vplivov rekreacije, turizma in drugih dejavnosti na živo in neživo naravo gorskega sveta.

Poteka na vseh treh nivojih organiziranja: v okviru akcij odsekov v planinskih društvih, akcij meddruštvenih odborov in izvršnega odbora, na različne načine in obravnava različne vsebinske sklope.

V letu 2021 je IO KVG N organiziral dobro obiskano **spletno predavanje** za javnost o pomenu varovanja geoloških naravnih vrednot, pridruženo je bilo licenčnemu usposabljanju. Z njim smo obeležilo mednarodno leto jam in krasa 2021.

Vsebina	Oblika	Datum, kraj	Število
dr. Matevž Novak: Interpretacija in varovanje geoloških naravnih vrednot	Spletno predavanje	12.03.	---
Jure Tičar: Pomen varovanja jam v Slovenije			

V letu 2021 smo zaradi omejitvenih ukrepov (zmanjšanega obsega potovanj in počitnikovanj v tujini) zaznali povečan obisk naravnega okolja obiskovalcev, ki še nimajo privzetih naravovarstvenih navad organiziranih planincev (svoje smeti odnesem s seboj), kar je povzročilo povečan obseg onesnaženja narave in tudi povečan obseg nemira.

Izobraževanje, informiranje in ozaveščanje javnosti poteka tudi preko spletne strani KVG N PZS in FB profila.

POMEMBNEJŠI PROJEKTI V LETU 2021

Najpomembnejši projekt je bil dolgo načrtovan posvet. Predavateljev oziroma predstaviteljev je bilo obilo, poslušalstva veliko, razprava konstruktivna, rezultati so otipljivi, zbornik in zaključki v izdelavi.

Preglednica: **Pomembnejši projekti v letu 2021**

Projekt	Namen	Stanje
Posvet VGN PZS 21-30	Predstaviti poglede in rešitve problematike VGN	Izvedeno, zbornik v pripravi
VrH Julijcev - sodelovanje	Izboljšanje stanja izbranih vrst in habitatnih tipov v TNP	V izvajanju
Priprava novih pripomočkov »Vesele planinske šole«	Ozaveščanje mladih	V izvajanju
Spletna anketa »Voda v gorah«	Informacije, ozaveščanje	Končano, 342 anketirancev, rezultati obdelani in predstavljeni
Prenova učbenika Narava v gorskem svetu	Prenova zastarelih delov	Zastalo
Prenova spletne strani KVGN	Spletna stran je nepregledna in zato nepriljubljena za uporabnike	V pripravi
Izobraževanja/usposabljanja vodnikov PZS na temo varstvo gorske narave	Ozaveščanje in izobraževanje VPZS o varstvu narave pri njihovem vodniškem delu	Odpadlo

PRIPRAVA STROKOVNIH MNENJ IN PREDLOGI REŠITEV ORGANOM PZS

Preglednica: **Strokovna mnenja, stališča, predlogi, pobude organom PZS**

Zadeva	Rešitev Predlog	Stanje
Naravovarstveni izzivi v gorskem svetu (dokument predsedstva)	Predlog razširjenega IO za UO PZS, da se dokument oziroma vsebina obravnava celostno in v široki javni obravnavi	Obstalo
Regijski park Pohorje	Predlog P PZS za podporo	Posredovano P PZS
Vlogersko objavljane nedovoljenega bivačanja v gorskem svetu	Predlog P PZS za ukrepanje	Obstalo
Smernice za ravnanje z vodo v planinskih postojankah	Sestanek z GK	Obstalo

Poleg tega je IO sprejel sklep za pripravo predloga VK o skupnem napotilu VPZS o opuščanju vodenj v ključna zavarovana območja narave (pobuda pragozd Krokar), kar še ni izvedel.

DRUGE AKTIVNOSTI IO KVG N V LETU 2021

Preglednica: Druge aktivnosti IO KVG N v letu 2021

Aktivnost	Namen	Datum	Lokacija (in opomba)
Udeležba na zborih in akcijah odborov VGN MDO PD, (tudi izvedba predavanj)	Sodelovanje z odbori		Koroška, Notranjska, Primorska, Podravje, Savinjska
Razpis nagradnega natečaja: Voda v gorah - varujmo jo!	Sodelovanje z MK Promocija svetovnega dneva voda Promocija varstva gorske narave	22.02.	Objava na spletu
Zaključek tečaja VGN (svečani del)	Podelitev izkaznic, značk, priznanj Srečanje VGN	10.10.	Planina nad Vrhniko
Facebook profil KVG N	Planinsko in širšo javnost informirati o problematiki varstva gorske narave.		Profil je bil v letu 2021 dobro ažuren
Instagram profil KVG N	Planinsko in širšo javnost informirati o problematiki varstva gorske narave.		Profil je še vedno v začetni fazi
Promoviranje akcije BRATI GORE ob MDG	Promocija planinske kulture ob MDG	Vse leto	Sestanki, splet

MEDNARODNE AKTIVNOSTI KVG N V LETU 2021

Preglednica: Mednarodne aktivnosti KVG N v letu 2021

Aktivnost	Namen	Datum	Lokacija
Seja KONSAR CAA Predstavnica Irena Mrak	Letni sestanki komisije za varstvo gorske narave in prostorskega načrtovanja v Alpah (KONSAR). Med letom je sodelovanje s KONSAR potekalo s pisnim komuniciranjem.	23.-24.5.	Po spletu

PRIZNANJA KVG N V LETU 2021

Preglednica: Priznanja KVG N v letu 2021 - za leto 2020

Naziv priznanja	Pogoj za prejem	Prejemnika
Diploma dr. Angele Piskernik	Življenjsko delo in izjemni uspehi na področju varstva in ohranjanja gorske narave	- Jože Gostiša - Joc (PD LJ-Matica) - Matjaž Jež (Narava Pohorja)

Priznanj zaradi omejitev še nismo podelili.

ODSTOPANJE IZVEDBE OD PLANA

Zaradi omejitvenih ukrepov je odpadla veliko načrtovanih akcij, saj delovanje komisije temelji predvsem na izobraževanju in ozaveščanju, torej tečajih, delavnicah, predavanjih, srečanjih, NV planinskih izletih in drugih aktivnostih, kjer je načrtovano veliko število udeležencev.

Marijan Denša
načelnik KVG N